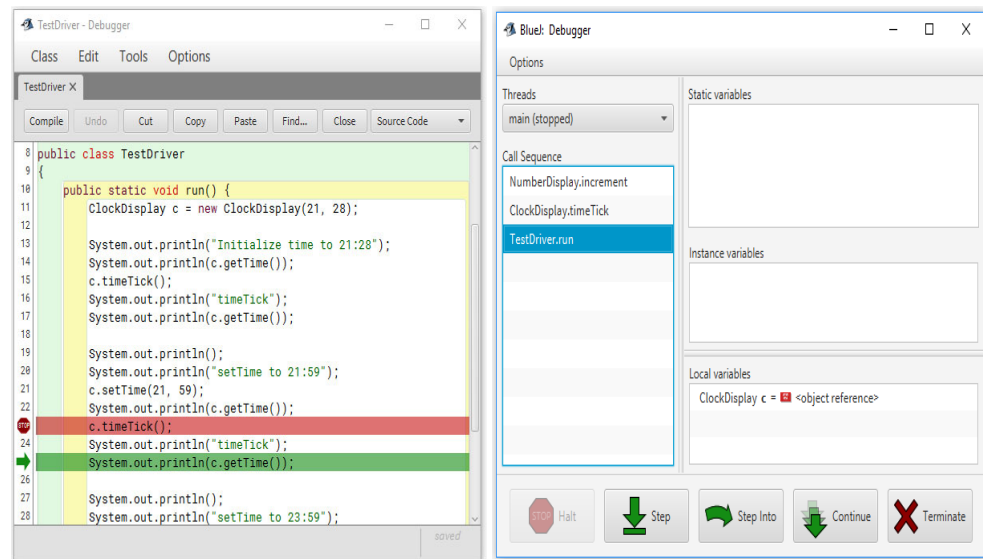

Forelæsning Uge 2 – Torsdag

- **Niveauer af programbeskrivelser**
 - Statiske / dynamiske beskrivelser
- **Klassevariabler og klassemetoder**
 - Variabler og metoder der er tilknyttet klassen (i stedet for at være tilknyttet objekter)
- **Problemløsning / Analyse**
- **BlueJ's Code Pad**
 - Nyttig til små eksperimenter
- **BlueJ's Debugger**
 - Nyttig til at finde fejl i kode

● Niveauer af programbeskrivelser

- **Klassediagram (oversigt)**

- Hvad (specifikation)

- **JavaDoc (mellem-niveau)**

- Hvad (dokumentation)

- **Java-kode (detaljeret)**

- Hvordan (implementation)

Statisk (struktur)

- rum for hvad der generelt kan ske

- **Objektdiagram (oversigt)**

- Relationer mellem objekter (referencer)

- **Sekvensdiagram (detaljeret)**

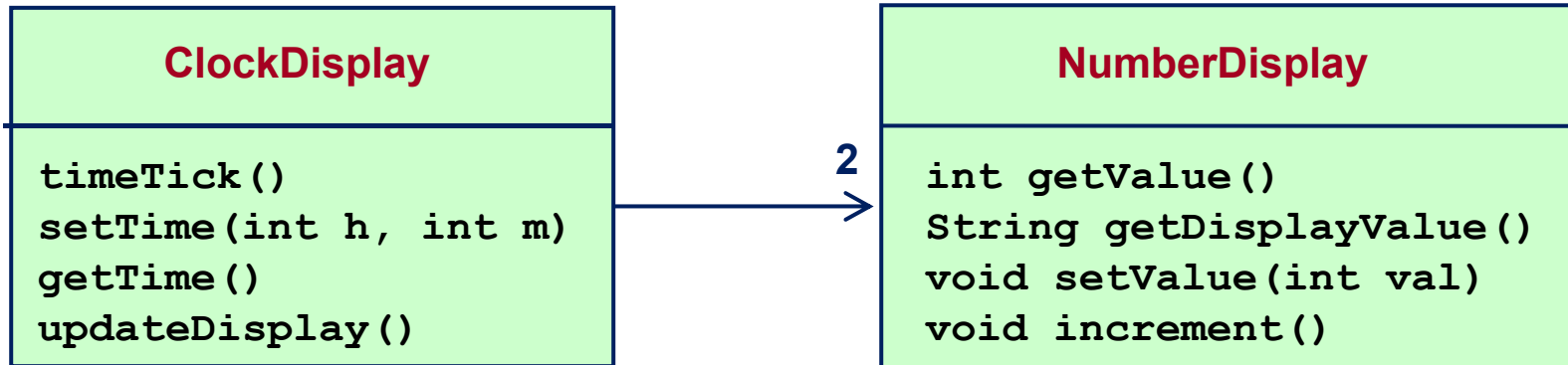
- Interaktion mellem objekter (metodekald)

Dynamisk (udførelse)

- scenarie for hvad der sker i en konkret situation

Klassediagram (statisk, oversigt)

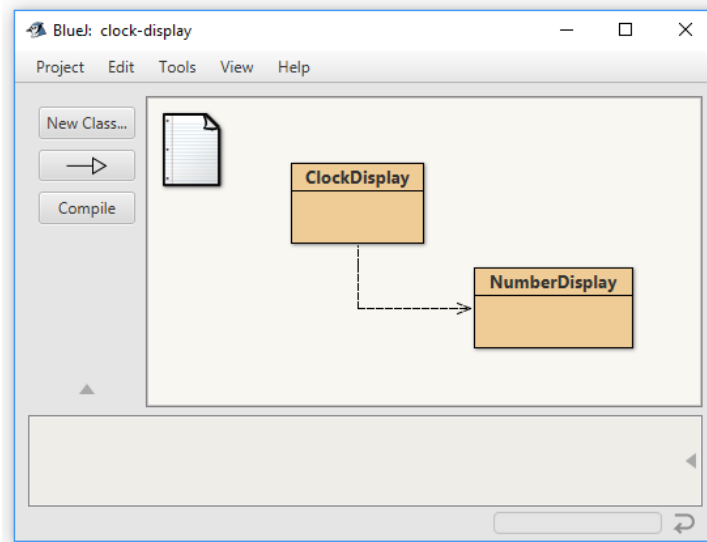
UML

UML klassediagrammer viser
sometider også nogle af
feltvariablerne

Man udelader sommetider nogle klasser, metoder,
feltvariabler, parametre eller returtyper, f.eks. er
der her kun returtyper med i den ene af klasserne

BlueJ

Her kan man kun se klassernes navne og pilene
imellem dem, men ved at skabe et objekt og

- højre-klikke på det, kan man se, hvilke public metoder klassen har
- åbne objektets inspector, kan man se klassens feltvariabler

Java-kode (statisk, detaljeret)

The screenshot shows a Java IDE window titled "ClockDisplay - clock-display". The menu bar includes "Class", "Edit", "Tools", and "Options". Below the menu bar is a toolbar with buttons for "Compile", "Undo", "Cut", "Copy", "Paste", "Find...", and "Close". A "Source Code" dropdown menu is also present. The main editor area displays the following Java code:

```
15 public class ClockDisplay
16 {
17     private NumberDisplay hours;
18     private NumberDisplay minutes;
19     private String displayString;    // simulates the actual display
20
21     /**
22      * Constructor for ClockDisplay objects. This constructor
23      * creates a new clock set at 00:00.
24      */
25     public ClockDisplay()
26     {
27         hours = new NumberDisplay(24);
28         minutes = new NumberDisplay(60);
29         updateDisplay();
30     }
31
32     /**
33      * Constructor for ClockDisplay objects. This constructor
34      * creates a new clock set at the time specified by the
35      * parameters.
36      */
37     public ClockDisplay(int hour, int minute)
38     {
39         hours = new NumberDisplay(24);
40         minutes = new NumberDisplay(60);
41         setTime(hour, minute);
42     }
43 }
```

Annotations on the code:

- A blue arrow points to the "Source Code" dropdown menu with the text: "Skift mellem Java kode og dokumentation".
- Red circles highlight the Javadoc comments for the two constructors. A red box points to the first comment with the text: "Disse kommentarer indsættes automatisk i klassens dokumentation".
- A blue box points to the two constructor signatures with the text: "Vi har to forskellige konstruktører med forskellige parametre (overloading)".

JavaDOC (statisk, mellem-niveau)

Constructor Summary

Constructors

Constructor and Description

`ClockDisplay()`
Constructor for ClockDisplay objects.

`ClockDisplay(int hour, int minute)`
Constructor for ClockDisplay objects.

Constructor Detail

ClockDisplay [Show source in BlueJ]

`public ClockDisplay()`
Constructor for ClockDisplay objects. This constructor creates a new clock set at 00:00.

ClockDisplay [Show source in BlueJ]

`public ClockDisplay(int hour, int minute)`
Constructor for ClockDisplay objects. This constructor creates a new clock set at the time specified by the parameters.

Første sætning i kommentaren

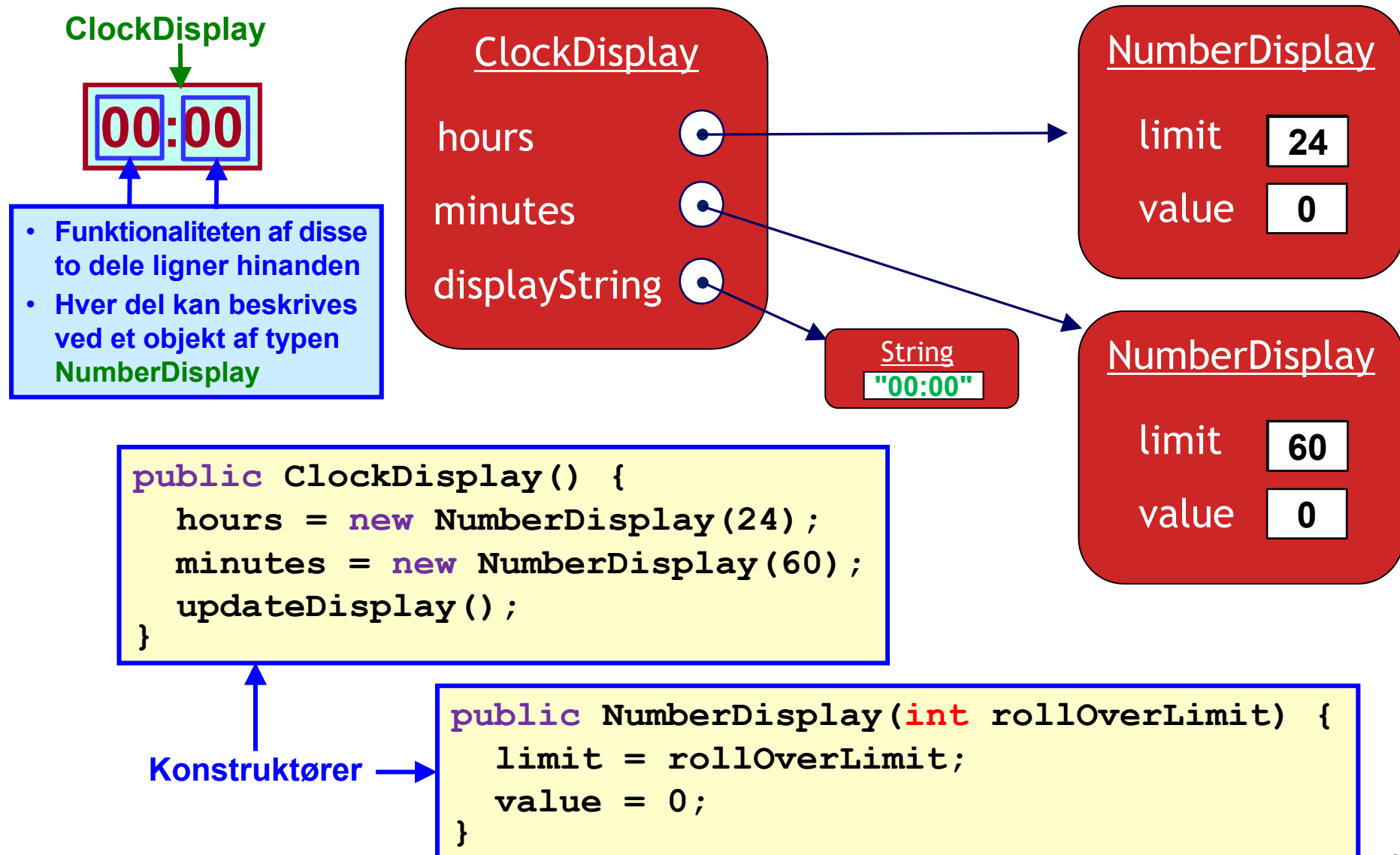
Tilsvarende gælder for

- kommentarer til klassen
- kommentarer til metoder

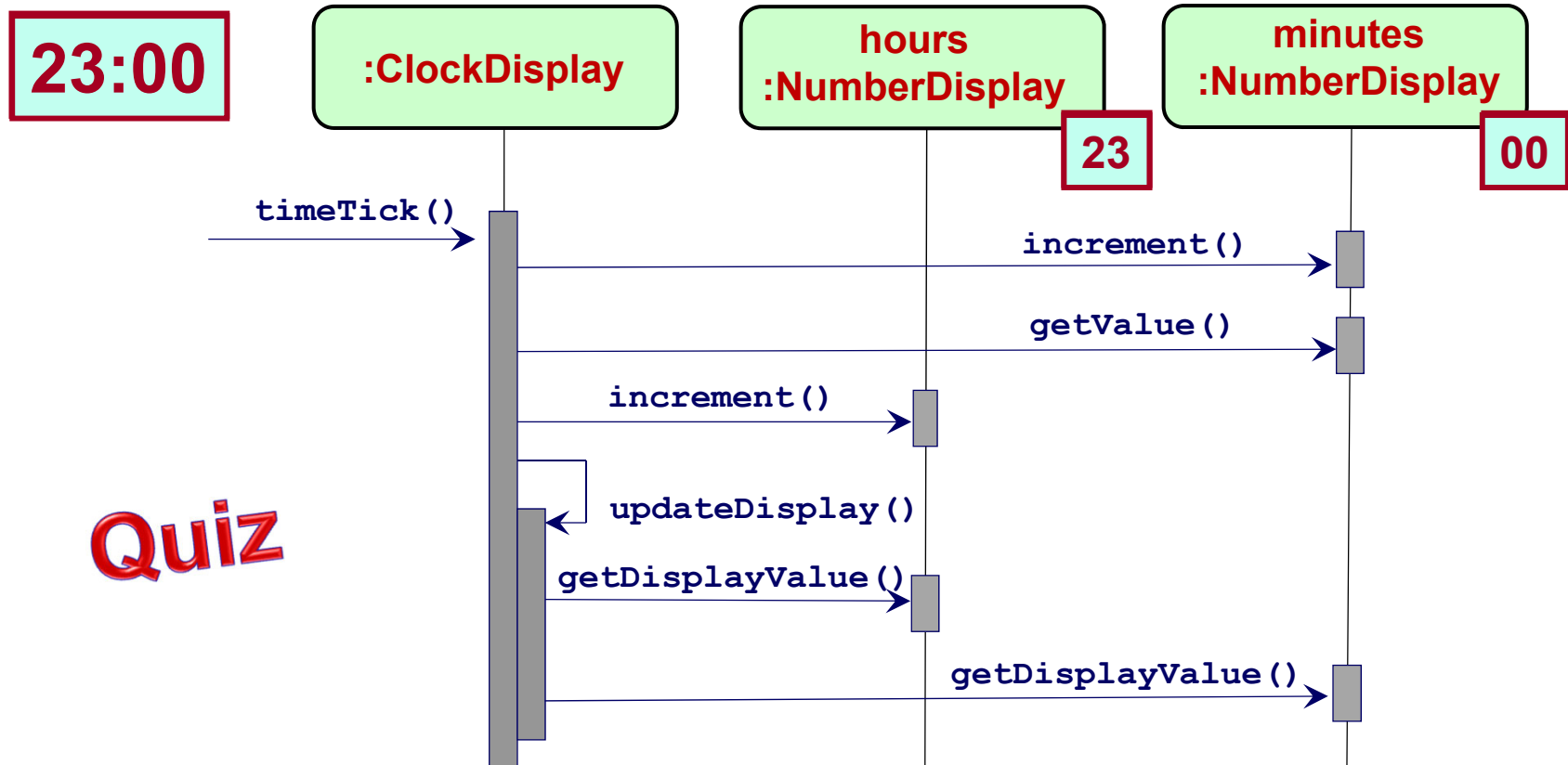
Dokumentationen genereres automatisk ud fra de kommentarer, der er i Java koden

Hele kommentaren

Objektdiagram (dynamisk, oversigt)

Sekvensdiagram for timeTick (dynamisk, detaljeret)

Quiz

```
public void timeTick() {
    minutes.increment();
    if(minutes.getValue() == 0) {
        hours.increment();
    }
    updateDisplay();
}
```

```
private void updateDisplay() {
    displayString =
        hours.getDisplayValue() + ":" +
        minutes.getDisplayValue();
}
```

● Klassevariabler og klassemetoder

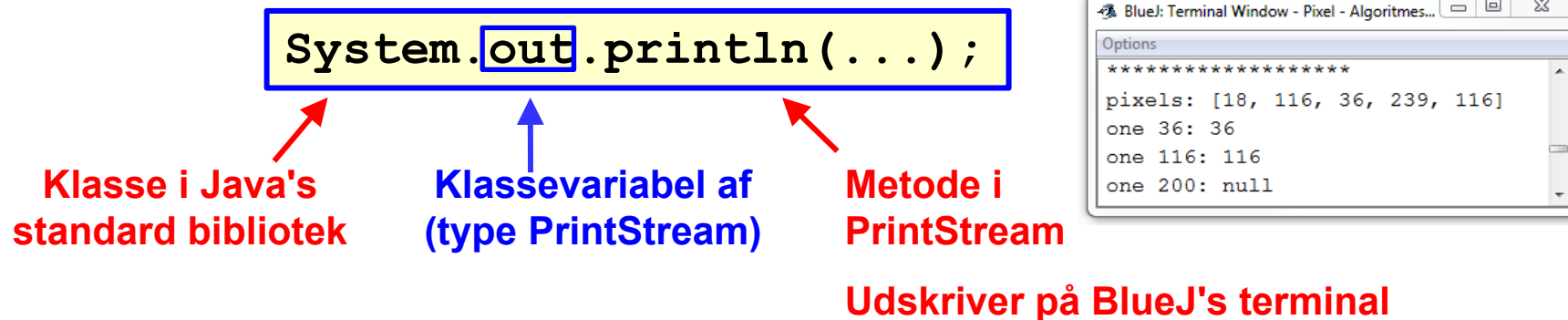
- **Indtil nu har alle feltvariabler og metoder være tilknyttet objekter**
 - Hvert objekt har sine egne værdier for feltvariabler (instansvariabler)
 - Metoder kaldes ved at bede objekter om at udføre dem (instansmetoder)
- **Det er imidlertid også muligt at erklære variabler og metoder som i stedet er tilknyttet klassen**
 - **Klassevariabler** bruges til at modellere egenskaber for klassen, f.eks. ting der er fælles for alle objekter i klassen (så som myndighedsalder for alle personer og fælles rentesats for alle konti)
 - **Klassemetoder** bruges til at modellere operationer, der er uafhængige af objekters tilstande (så som ændring af myndighedsalderen og ændring af den fælles rentesats)
 - Klassevariabler og klassemetoder erklæres med det reservede ord **static** (dårligt ordvalg – levn fra gamle programmeringssprog)

Har I set dem før?

- I har allerede mødt klassemetoder?

- I har også mødt klassevariabler?

Eksempler fra java.lang.Math

Kan bruges uden for klassen

Konstant (kan ikke ændres)

```
public class Math {  
    public static final double PI = 3.141592653589793  
    ...  
  
    //  $0.0 \leq \text{random}() < 1.0$   
    public static double random() { ... }  
  
    //  $\text{sqrt}(a) == \sqrt{a}$   
    public static double sqrt(double a) { ... }  
  
    //  $\text{pow}(a,b) == a^b$   
    public static double pow(double a, double b) { ... }  
  
    ...  
}
```

navne på konstanter skrives
med store bogstaver og
"underscores", fx MAX_NO

- Math.PI
- Math.random()
- Math.sqrt(4.5)
- Math.pow(3.34, 2)

Flere eksempler

```
public class Account {  
    private static double interestRate; // 1.035 ≈ 3.5%  
    private int balance;  
    private Person owner;  
    ...  
    public static void setInterestRate (double rate) {  
        interestRate = rate; // Opdaterer klassevariablen  
    }  
    public void addInterest() {  
        balance = (int) (balance * interestRate);  
    }  
    ...  
}
```

Type cast (ændrer typen fra double til int)
Uden et type cast ville vi få en oversættelsesfejl

Almindelige metoder har adgang til **alle** variabler og **alle** metoder uanset om de er klassevariabler/klassemetoder eller ej

Klassemetoder har **kun** adgang til klassevariabler og klassemetoder

En klassemetode, kan dog godt oprette et eller flere nye objekter (fra egen eller andre klasser) og derefter tilgå feltvariabler og instansmetoder i disse objekter på normal vis

Brug af klassevariabler og klassemetoder

- **Klassevariabler og klassemetoder tilgås via klassen**

```
Math.PI ;  
Math.random() ;  
Account.setInterestRate(1.035) ;
```

- **De kan også tilgås via et objekt, men det er dårlig programmeringsstil og kan være forvirrende**

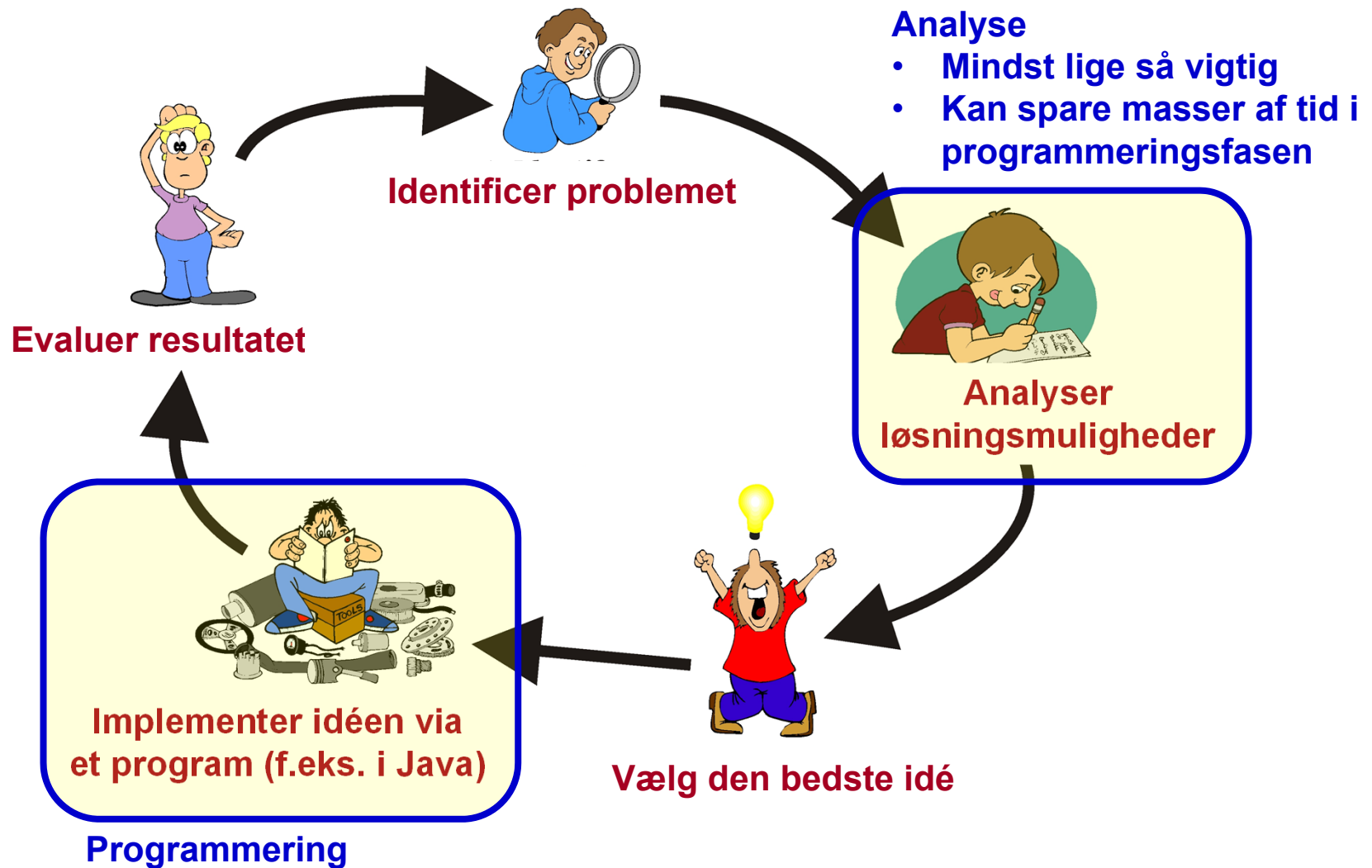
```
Account myAccount = new Account(...);  
myAccount.setInterestRate(1.035);
```


Metoden kaldes på en specifik bankkonto, men det er rentesatsen for alle konti, der ændres

Pause

● Problemløsning

Ex: Cup turnering (fx tennis eller fodbold)

- **Spillerne/holdene mødes to og to**

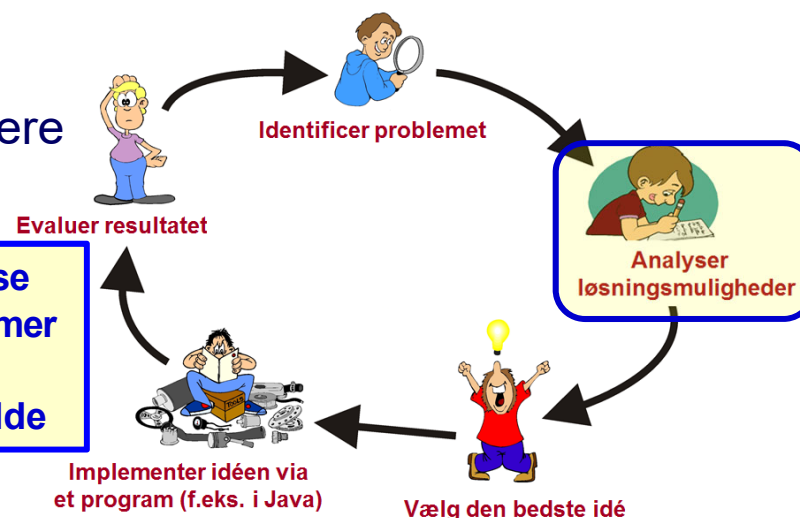
- Vinderen fortsætter til næste runde, mens taberen er slået ud af turneringen og ikke får flere kampe
- Vi vil gerne lave en algoritme, som beregner, hvor mange kampe, der skal til, hvis der er X spillere/hold i turneringen

- **Løsning for $X = 29$**

- 13 sekstendedels finaler + 3 oversiddere
- 8 ottendedels finaler
- 4 kvartfinaler
- 2 semifinaler
- 1 finale
- I alt 28 kampe

Husk at bruge tid på analyse

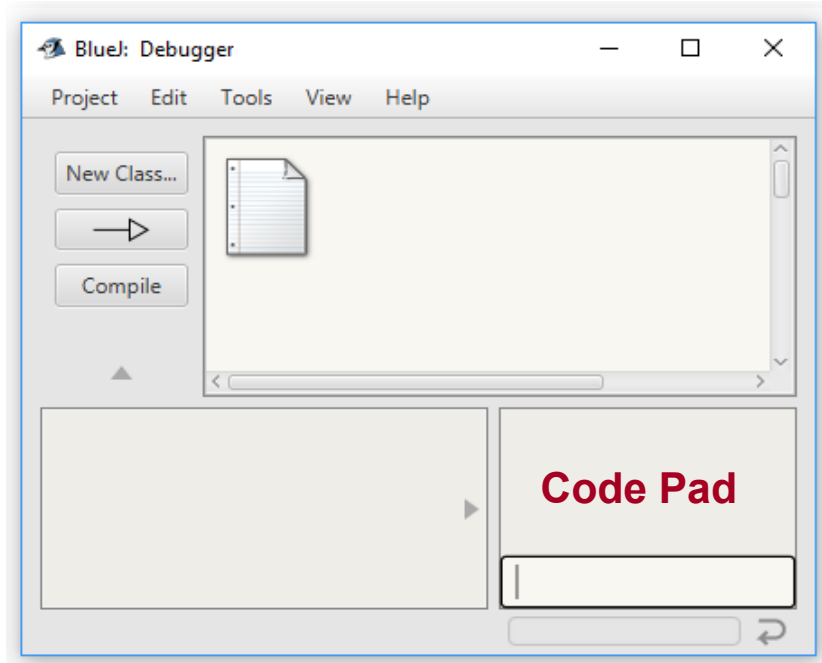
- Giver simple programmer
- Hurtigere at skrive og nemmere at vedligeholde

- **Er der en lettere måde at løse opgaven på?**

- Der bliver slået ét hold ud i hver kamp
- Vi er færdige, når der kun er et hold tilbage (vinderen)
- Så vi skal bruge $X-1$ kampe (hvor X er antallet af hold)

● Brug af BlueJ's Code Pad

- **I Code Pad'en kan man indtaste erklæringer, sætninger og udtryk**
 - Udtryk evalueres
 - Erklæringer og sætninger udføres
- **Brug Code Pad'en til hurtige eksperimenter**
 - Mere komplekse eksperimenter laves bedst via en testklasse, idet det så er nemmere at gentage eksperimentet

4 + 3 * 5

19 (int)

int i = 7;

boolean female = false;

if(female = true) { i++; }

female

true (boolean)

i

8 (int)

Hvad er værdien af **female** og **i** efter udførelsen af if sætningen?

Hvis man skriver forkert og f.eks. får en syntaksfejl, kan man trykke på ↑, hvilket kopierer det sidste, man skrev

Quiz

● BlueJ's debugger (afluser = fejlfinder)

Nyttig når man skal tjekke den detaljerede opførsel af kørende Java kode

Bruges i nogle af opgaverne i kursets anden halvdel

Breakpoints indsættes (og fjernes) ved at klikke i venstre margin af editoren

Under programudførelsen vil debuggeren stoppe, når et breakpoint nås, og vise positionen med en grøn pil (samt grøn farve)

Herefter kan man "steppe" gennem koden sætning for sætning

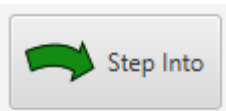
Mellem skridtene kan man inspicere systemets tilstand, dvs. værdierne af de forskellige slags variabler

Metodekald

Når næste sætning er et metodekald, har man to muligheder:

Udfører hele metodekaldet uden at man ser detaljerne

Starter metodekaldet, men stopper inden første sætning i kroppen af den kaldte metode

```
45  /**
46   * This method should get called once every minute - it makes
47   * the clock display go one minute forward.
48   */
49  public void timeTick()
50  {
51      minutes.increment();
52      if(minutes.getValue() == 0) { // it just rolled over!
53          hours.increment();
54      }
55      updateDisplay();
56  }
57
58  /**
59   * Set the time of the display to the specified hour and
60   * minute.
61   */
62  public void setTime(int hour, int minute)
63  {
64      hours.setValue(hour);
65      minutes.setValue(minute);
66  }
```

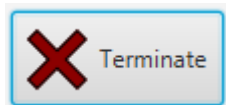
Metodekald

Parat til at udføre første sætning i den kaldte metode

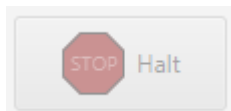
Andre knapper:

Fortsætter kørslen frem til næste breakpoint

Stopper kørslen

Nødstop (uendelig while løkke eller lignende)

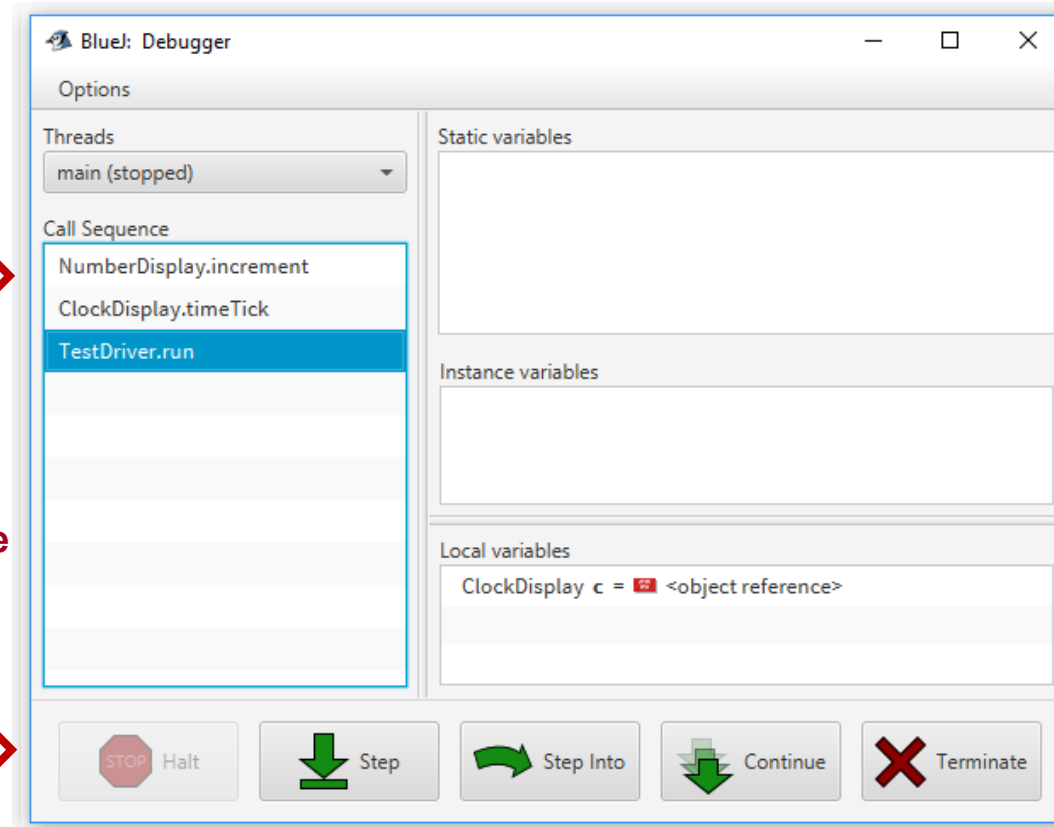
```
NumberDisplay - Debugger
Class Edit Tools Options
ClockDisplay X TestDriver X NumberDisplay X
Compile Undo Cut Copy Paste Find... Close Source Code
48 /**
49  * Set the value of the display to the new specified value. If
50  * value is less than zero or over the limit, do nothing.
51  */
52 public void setValue(int replacementValue)
53 {
54     if((replacementValue >= 0) && (replacementValue < limit))
55         value = replacementValue;
56 }
57
58 /**
59  * Increment the display value by one, rolling over to zero if
60  * limit is reached.
61  */
62 public void increment()
63 {
64     value = (value + 1) % limit;
65 }
66 }
67
saved
```

Undervejs kan man inspicere tilstanden

Kaldsstak

- Viser de igangværende metodekald
- Kan bruges til at vælge, hvilke variabler man vil se

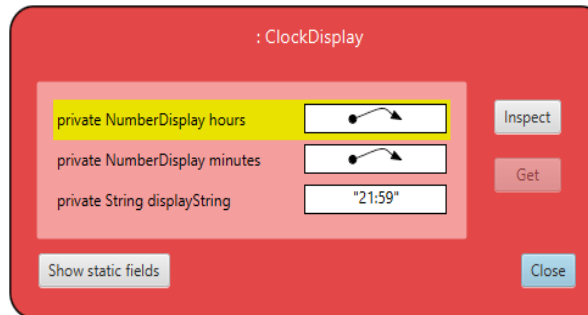
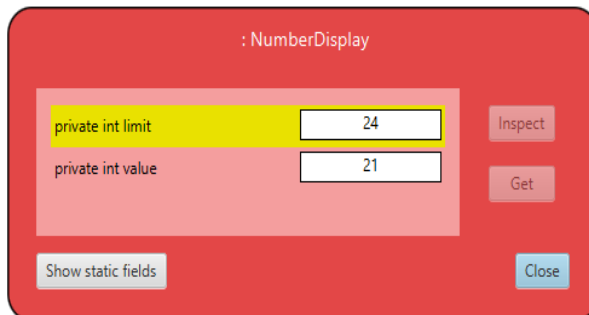
Knapper med de forskellige valgmuligheder

Værdier for klassevariabler

Værdier for feltvariabler

Værdier for lokale variabler (herunder parametre)

Når vi er stoppet ved et breakpoint (eller et statement nået via Step eller Step Into), kan vi inspicere alle variabler i de objekter, der er i gang med at udføre metodekald

Vi vælger det objekt, som vi vil inspicere, via kaldstakken

● Opsummering

- **Niveauer af programbeskrivelser**
 - Statiske / dynamiske beskrivelser
- **Klassevariabler og klassemetoder**
 - Variabler og metoder der er tilknyttet klassen (i stedet for at være tilknyttet objekter)
- **Problemløsning / analyse**
 - Husk at lave en grundig analyse
 - Det betaler sig i det lange løb
 - I store projekter bruger man ofte betydeligt mere tid på analyse end på programmering
- **BlueJ's Code Pad**
 - Nyttig til små eksperimenter
- **BlueJ's Debugger**
 - Nyttig til at finde fejl i kode
 - Bruges i projekter i kursets anden halvdel

Det var alt for nu.....

... spørgsmål

